

FARINA EDEN

Het recept van dromen

Vertaling Ed van Eeden

BAND 1

UITGEVERIJ GLB

Colofon

Copyright © 2023 voor deze uitgave

Uitgeverij Grote Letter Bibliotheek, Deventer

ISBN 9789036440523

NUR 302

Gedrukt op papier met FSC-certificaat

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Uitgeverij Grote Letter Bibliotheek, Postbus 583, 7400 AN Deventer

Deze uitgave kwam tot stand in samenwerking met Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam

Copyright © 2021 Farina Eden

Oorspronkelijke titel:

Die Seifenmanufaktur - Die Rezeptur der Träume

Copyright Nederlandse vertaling:

© 2022 HarperCollins Holland

Vertaling: Ed van Eeden

Omslagontwerp: Zero Media. Omslagbeeld: FinePic®, Munich

Alle rechten voorbehouden

Voor meer informatie of bestellen

www.boekenmetgroteletters.nl

Zondag 23 juli 1865

Hanna

Hanna haatte het om een grote zus te zijn. Het leek bijna wel alsof haar ouders Friedrich alleen maar op de wereld hadden gezet om haar een taak te geven. Ze was inmiddels zeventien, had het meisjeslyceum afgemaakt en begreep er niets van waarom haar ouders haar aan het begin van de hondsdagen, zoals de schoolvrije weken tijdens de grootste zomerhitte genoemd werden, lieten oppassen op haar vaak veel te dromerige broer.

Haar vader was ook niet gezwicht voor haar smeekbeden, hoewel ze hem anders met één oogopslag om haar vinger kon winden. Hanna had op deze hete zondag afgesproken met Henriëtte en Sophie. Ze wilden de heuvel af lopen om de middag door te brengen in het rivierbad bij de Tauberbrug.

‘Maar vader, waarom kan hij niet iets met zijn eigen vrienden gaan doen, in plaats van mij en mijn vriendinnen tot last te zijn?’

Hanna wist heel goed dat ze met deze uithaal haar broer trof. Friedrich was een rustige jongen. Hij werd weliswaar niet echt gemeden en had waarschijnlijk wel schoolkameraden met wie hij soms sprak, maar van echte vrienden was geen sprake.

Ze wierp een duistere blik op de dertienjarige. Hij liet zijn schouders hangen en beet op zijn onderlip.

‘Moet dat nou?’ beet Christina Grieb haar dochter toe, maar Hanna kon het niet opbrengen om de kwetsende woorden terug te nemen.

‘Je neemt je broer mee en daarmee uit!’

Door de toon van haar vader beseftte Hanna dat hij zojuist zijn autoriteit had laten gelden, waaraan niet meer getornd kon worden. Ze kneep haar ogen tot spleetjes en keek Anton Grieb boos aan.

‘Je zult nauwelijks merken dat Friedrich er is, want hij gaat toch niet zwemmen. Hij kan op de oever gaan zitten, zijn benen in het water laten hangen, en op de terugweg neem je hem weer mee naar huis. Dat is echt niet te veel gevraagd,’ probeerde hij Hanna te kalmeren. Hij wilde zijn hand op de schouder van zijn dochter leggen, maar zij draaide zich opstandig van hem weg.

Wat wist haar vader er nou van? Haar vriendinnen zouden haar plagen vanwege haar broer. Bovendien zouden de jongens van de Latijnse school waarschijnlijk ook de eerste warme vakantie middag bij de rivier doorbrengen. Hoe zou het dan overkomen als zij daar verscheen met haar graatmagere broertje, die eruitzag als een tienjarige?

‘Maar wat heeft dat voor zin? Hij moet in het mannengedeelte van het rivierbad blijven, ik bij de vrouwen. Ik kan alleen maar van een afstandje op hem letten! En als hij niet het water in gaat, krijgt hij vast nog een zonnesteek. Dan kan hij niet zo goed thuisblijven!’

‘Je neemt hem mee of je gaat helemaal niet!’ maakte Christina Grieb een einde aan de discussie tussen haar dochter en haar man.

De rest van het ontbijt verliep zwijgzaam en hoe meer Hanna naar het gekwetste gezicht van haar broer keek, hoe meer ze geplaagd werd door een schuldig geweten.

‘Voordat jullie je vanmiddag op het badgedoe storten, heb ik nog wel je hulp nodig. Ik weet dat het zondag is. Maar deze beslissing kan niet wachten.’ De woorden van haar vader deden haar de ruzie meteen vergeten. Ze keek hem over de tafel glunderend aan, omdat ze

wist wat er zou gaan gebeuren: ze gingen zeepzieden, en in Hanna's ogen was er geen leuker werk denkbaar.

‘Ben ik ook nodig?’ vroeg Friedrich, met een nog altijd bedrukte stem.

‘Nee, mijn jongen. Vandaag is de goede neus van je grote zus nodig.’

In de hoop dat haar moeder er zonder preek aan voorbij zou gaan dat haar vader en zij ook deze zondag weer zouden wegblijven bij de vroege mis, hielp Hanna haar snel met het afruimen van de ontbijttafel. Toen liep ze voorbij het brede aanrecht en opende de deur die naar de berging leidde. Even bleef ze staan en keek ze om zich heen.

De voorraadkamer was deze zomer indrukwekkend. Hanna kon vooral aan deze kamer zien hoe goed ze het momenteel hadden in vergelijking met veel andere Rothenburgers. Als kind had ze jaren meegemaakt waarin er zelfs een tekort was aan eieren en graan. Tegenwoordig barstte de kamer uit zijn voegen. Er hingen gerookte zoute haringen aan het plafond, het graanvat zat nog voor een kwart vol en zou met de nieuwe oogst volledig worden aangevuld. Boven het botervat hingen stampvolle kwarkzakken en haar moeder had dit jaar

zelfs de kleine honington gevuld. Er waren eieren, groenten, ingelegde kool, gedroogde kruiden, gerookte ham en een halfvol vat reuzel.

Hanna kon het ook deze keer niet laten. Ze deed het kleine honingvat open, stak haar wijsvinger in de gouden vloeistof en likte die vervolgens genietend af. Ze wist dat Friedrich en haar vader hetzelfde deden als ze de voorraadkamer binnenkwamen, en dat daar, ondanks het gemopper van haar moeder, geen verandering in zou komen totdat de honing op was.

Een smalle verbindingsdeur aan het einde van de voorraadkamer leidde naar het voorste gedeelte van het huis, dat bestond uit de ziederij en de verkoopruimte. Links naast de deuren hingen haar schorten. Hanna pakte er een en gaf haar vader, die haar was gevolgd, het zijne. Samen liepen ze naar de open vuurkorf, die zich rechts van de deur bevond en waarboven een kegelvormige koperen zeepziedketel hing.

Hanna had al vaak geprobeerd haar vader over te halen om eindelijk ijzeren ketels te kopen, omdat die beter geschikt waren voor grotere hoeveelheden zeep. Maar Anton Grieb had dat weggewuifd en uitgelegd dat de huidige hoeveelheid meer dan voldoende was om het gezin te voeden en hun een grotendeels zorge-

loos leven te geven.

Aan de andere kant van de werkruimte stond het afkoelrek. Die was gemaakt van hout, werd bij elkaar gehouden door grote schroeven en was afgestroken met kalkmortel, zodat de gestolde zeep ervanaf gehaald kon worden. Ook op het gebied van koeling weigerde haar vader hardnekkig een modernere installatie te overwegen. Er bestonden inmiddels allang ijzeren koelrekken, die minder snel sleten en ervoor zorgden dat het koelproces sneller ging.

‘De basiszeep is klaar,’ legde haar vader uit, wijzend naar een kleinere, platte bak, die midden in de hal op de grote werktafel stond.

‘Welke methode?’ vroeg Hanna, die wist dat het er nu om ging dat de geurstof op zo’n manier in de half afgewerkte massa werd opgenomen dat die niet verdampte.

‘Omsmelten. Voor de eerste reuktest zou platstampen te tijdrovend zijn.’

Hanna pakte de bak van de tafel, maakte de afgekoelde zeepmassa erin los en deed die in de ketel, waar die door de hitte weer vloeibaar werd.

‘En waar heb je nu mijn neus voor nodig, vader?’ vroeg ze, terwijl ze zachtjes in de brij roerde.

In plaats van te antwoorden draaide Anton het deksel van een glazen pot en hield die voor het gezicht van zijn dochter. ‘En?’ vroeg hij.

‘Pepermuntolie.’

‘Precies. Wat denk je ervan?’ Hij pakte het roerhout van haar over en roerde opvallend rustig in de ketel. Hanna wist heel goed dat hij alleen maar deed alsof hij kalm was. Telkens als hij iets nieuws uitprobeerde, wachtte hij haar oordeel af. Dat kon hem aanmoedigen, maar hem ook van een al te gedurfd recept weerhouden.

Hanna nam de tijd, pakte nog een keer de glazen pot en rook eraan.

‘Ik vind het idee geweldig!’ zei ze uiteindelijk, en Anton liet opgelucht zijn hoog opgetrokken schouders zakken.

‘Wat vind je ervan om fijngehakte bladeren aan de zeep toe te voegen? De groene kleur van de munt zou beslist een blikvanger zijn voor onze klanten. Denk je maar eens in,’ riep ze enthousiast, ‘een hete zomer, en dan een toiletzeep die niet alleen verfrissend ruikt, maar zelfs een gevoel van koelte op de huid achterlaat. Dat zouden we kunnen aanprijzen als dé zomerzeep bij uitstek! Misschien zijn apothekers en kappers wel bereid om gratis monsters

aan hun klanten uit te delen. Ik ben er zeker van dat de nieuwe zeep een succes wordt.'

Ze klapte opgewonden in haar handen en straalde.

'Niet meteen weer overdrijven, lieverd,' temperde hij haar enthousiasme. 'Een groene zeep kan klanten ook afschrikken. We houden het bij pepermuntolie.'

Hanna liet haar schouders hangen en zuchtte. Ze kende haar vader. Haar oordeel was belangrijk voor hem, maar hij zou het nooit toelaten dat er innovaties in de zeepziederij werden doorgevoerd die uit haar ideeën waren voortgekomen. Want zij was immers Friedrich niet. Als die op dit moment de toevoeging van muntblaadjes had voorgesteld, zou haar vader er in ieder geval over hebben nagedacht.

Zwijgend voegde ze het zuiveringszout toe, dat nodig was voor een stevige consistentie van de zeep. Ze hield van de intimiteit die op momenten als deze heerste tussen haar vader en haar. De handvatten hadden bijna iets geruststellends voor haar. Het kwam regelmatig voor dat ze zo in hun werk verdiept waren dat haar moeder hen na uren uit de werkplaats moest halen, omdat ze de tijd vergaten.

En dan waren er ook nog creatieve en span-